

Divulga UAB

Revista de difusió de la recerca de la
Universitat Autònoma de Barcelona

09/03/2026

L'educació infantil és neutral?

Un estudi recent defensa parlar d'ideologia i neutralitat des de la primera infància i analitza si el futur professorat pren partit per una educació democràtica i crítica o si consideren la Literacitat Crítica com un posicionament neutral. Els resultats mostren que, si bé el futur professorat qüestiona l'hegemonia, no ho veuen com un acte polític.

Arasy González Milea, 2018, C.P.R. «Almijara» Sede de Corumbela

Des dels estudis i les investigacions sobre la Literacitat Crítica en l'àmbit de l'educació, vam aprendre que aquesta ens permet distingir la veritat de la mentida, diferenciar entre fets i opinions, i opinions sobre els fets. Vam aprendre que ens empeny a contemplar diferents punts de vista, a comprovar la veracitat de les fonts i a centrar-nos en problemes socials de la nostra comunitat. I no menys important, que si identifiquem una injustícia social que es perpetua a través dels textos, hem de passar a l'acció i contribuir a minvar-ne les conseqüències. Perquè des de la mirada de la Literacitat Crítica, també, podem comprendre que tots els textos, ja siguin orals, escrits, fins i tot imatges o audiovisuals, són creats per persones amb una experiència i un posicionament en el món. I de forma més o menys intencionada, aquests textos sempre tindran una càrrega política i ideològica que hem d'aprendre a identificar.

Però, té cabuda parlar d'ideologia i neutralitat des de la primera infància? La nostra resposta és sí. La literatura especialitzada i les experiències docents d'èxit ens donen testimonis que

demostrin que desenvolupar una Literacitat Crítica des de l'Educació Infantil és possible. Ja que les nenes i els nens des d'edats primerenques, participant en activitats atractives, dinàmiques i participatives, poden identificar relacions de poder i dominació en relats infantils, dibuixos animats, imatges, de la mateixa manera que poden veure i dialogar sobre continguts socials presents en aquelles produccions culturals que estan adreçades a elles i ells, com la racialitat, la immigració, la pobresa, pràctiques religioses, diversitat, etc.

Per tot això, a la Universitat de Màlaga es va desenvolupar un programa formatiu en Literacitat Crítica, destinat a futures i futurs docents d'Educació Infantil, perquè aquests puguin arribar a proporcionar a les nenes i nens experiències riques d'aprenentatge, orientades al desenvolupament d'una ciutadania crítica, activa i participativa.

Els resultats van ser positius i l'experiència va ser enriquidora, tant per a les docents que van desenvolupar la investigació com per a l'alumnat que va valorar l'oportunitat de pensar l'Educació Infantil des de les capacitats i potencialitats de la infància. I dins d'aquesta amplíssima i complexa experiència, en aquest treball ens preguntem per com entenen la neutralitat, la intencionalitat i la ideologia l'alumnat en formació inicial del professorat, en aquest procés de desenvolupar una Literacitat Crítica per a si mateixos, i futures pràctiques potents per a les nenes i nens.

Amb aquest treball vam aconseguir identificar tant obstacles com oportunitats a l'hora de formar futurs mestres d'Educació Infantil. És evident el compromís que van adquirir en relació amb interpretar críticament la informació a la qual tenen accés i al qüestionament de la ideologia hegemònica subjacent en els textos, però hem identificat un posicionament més tebi en el supòsit que hi hagués un conflicte entre el posicionament polític del centre escolar i el seu projecte educatiu, i la postura ideològica de les famílies, per exemple. Davant d'aquesta disjuntiva, la majoria advoca per assumir una posició neutral.

Busquem amb aquesta línia de treball i investigació, assolir canvis sòlids i sostenibles en el temps, contribuint a la configuració d'identitats docents transformadores en mestres d'Educació Infantil.

Arasy González Milea

Universidad de Zaragoza

arasy.gonzalez@unizar.es

Carmen Rosa García Ruíz

Universidad de Málaga

orgarcia@uma.es

Antoni Santisteban Fernández

Universitat Autònoma de Barcelona

antoni.santisteban@uab.cat

Referències

González Milea, A., García-Ruiz, C. R., & Santisteban Fernández, A. (2025). ¿La educación infantil es neutral? Literacidad crítica en formación inicial del profesorado. *TEJUELO. didáctica de la lengua y la literatura. educación*, 42, 89-116. <https://doi.org/10.17398/1988-8430.42.89>

[View low-bandwidth version](#)